

La justícia europea tomba l'acord de pesca amb el Marroc perquè vulnera els drets del Sàhara

Luxemburg dona dos mesos per apel·lar la decisió abans d'anul·lar el pacte, que per ara es manté vigent

Manifestants a favor de l'autodeterminació del Sàhara Occidental en una protesta davant del consolat del Marroc | ACN

El **Tribunal General de la Unió Europea (TGUE)** ha tombat l'acord de pesca de la UE amb el Marroc perquè vulnera els drets del **Sàhara Occidental**, però el deixa vigent de forma temporal per evitar "greus conseqüències" diplomàtiques. El Front Polisario havia demandat el club europeu per tancar aquest pacte amb Rabat "sense el consentiment" del poble sahrauí.

En la sentència d'aquest dimecres, el TGUE li dona la raó perquè considera que la consulta que va fer Brussel·les amb diverses organitzacions de la zona no va resultar "en l'expressió del consentiment del poble del Sàhara Occidental". Amb tot, el TGUE dona dos mesos a la UE per recórrer i permetrà que es continuï aplicant l'acord de pesca, almenys fins que Luxemburg es pronunciï definitivament.

Els tribunals de la UE ja van avisar el 2018 que un acord d'aquest tipus s'ha de fer amb el beneplàcit dels sahrauís, però Brussel·les va refer el pacte amb una controvertida consulta que no va tenir en compte l'opinió del Front Polisario. El Sàhara Occidental és un territori no autònom pendent de descolonització, tot i que està pràcticament ocupat pel Marroc.

Revés judicial a la UE

La justícia de la UE ha cridat l'atenció per segona vegada al club europeu per no respectar l'estatus del Sàhara Occidental i ignorar el seu poble per accedir als seus recursos pesquers. El TGUE ha considerat que les consultes realitzades per la Comissió Europea i el Servei d'Acció Exterior de la UE, que dirigeix Josep Borrell, no van ser suficients per aconseguir l'aval dels sahrauís a l'acord de pesca negociat amb el govern marroquí.

La CE només va tractar el Polisario com "una de les moltes parts interessades" i no com a "representant del poble sahrauí", remarca el tribunal. De fet, la sentència reconeix al Front Polisario com a representant del poble del Sàhara Occidental, encara que sigui en el marc limitat del procés d'autodeterminació d'aquest territori. "No es pot considerar que les consultes realitzades (...) hagin permès obtenir el consentiment del poble del Sàhara Occidental", conclou el tribunal.

Amb tot, Rabat pot negociar igualment un acord pesquer amb la UE que afecti els sahrauís, segons el TGUE. El Polisario rebatia la seva autoritat per fer-ho, però Luxemburg no li ha donat la raó en aquest sentit. Ara bé, l'acord només serà vàlid si obtenen el consentiment del poble sahrauí. El TGUE no li diu explícitament a Brussel·les com ha d'obtenir el permís dels sahrauís, però l'emplaça a tenir en compte el Polisario com a representant del poble, i no únicament com una part interessada més.

Disputa pel Sàhara

La UE i el Marroc van signar un acord de pesca el 2006 que facilitava, entre d'altres, l'accés de vaixells espanyols a les seves aigües, però també a les aigües sahrauís. Arran de les queixes de l'ONG Western Sahara Campaign, el febrer del 2018 el Tribunal de Justícia de UE va dictaminar que aquest pacte no es podia aplicar al Sàhara Occidental perquè "conculcaria determinades normes del dret internacional" i "en especial el principi a la lliure determinació".

Brussel·les va optar per refer l'acord i intentar garantir l'accés a aquestes aigües. L'octubre del 2018 la Comissió Europea va proposar un nou pacte fent una consulta a diversos actors a la zona per poder complir amb el requisit que marcava Luxemburg: el consentiment de la població. Tanmateix, el Front Polisario no hi va voler participar denunciant que Rabat no tenia autoritat per negociar amb Brussel·les un acord sobre les aigües del Sàhara Occidental.

El consentiment, punt controvertit

Amb el suport del Parlament Europeu i dels estats membre, el nou acord de pesca es va signar el març del 2019. L'Eurocambrà va donar per bona la consulta que havia fet la Comissió Europea als territoris sahrauís assegurant que el pacte era "beneficiós per a la població local". En canvi, el Front Polisario va denunciar que les institucions de la UE li van "impedir exercir la seva competència per expressar el consentiment del poble sahrauí".

Durant la vista judicial al TGUE, la UE va admetre que "la situació actual al Sàhara Occidental no permet la consulta directa de les persones interessades, ja que aquestes no han pogut exercir el seu dret a l'autodeterminació i no tenen un govern autònom". "La qüestió de la identificació dels membres del poble dels territoris no autònoms és, a més, una qüestió molt complexa", va dir.

De totes maneres, el club europeu va assegurar haver consultat "una àmplia gamma d'organitzacions polítiques i sociopolítiques locals i de representants de la societat civil", i també al Polisario. La UE va arribar a la conclusió que el poble sahrauí estaria a favor d'incloure les seves aigües a l'acord perquè "no és un afer polític, sinó una qüestió de desenvolupament econòmic i social".

Pendents del recurs

El TGUE ha anul·lat el segon acord de pesca de la UE amb el Marroc precisament perquè no creu que la consulta sigui suficient per obtenir el consentiment del poble sahrauí. Tanmateix, permetrà que es continuï aplicant temporalment fins que hi hagi una sentència ferma.

Les institucions de la UE tenen dos mesos per recórrer davant el Tribunal de Justícia de la UE, que tindrà l'última paraula sobre l'afer. Mentrestant, Rabat podrà continuar exportant productes pesquers del Sàhara Occidental als 27 estats membre de la UE, que també poden seguir accedint a les aigües sahrauís.